

Čas dopustov je tu. Drug za drugim se bomo za nekaj časa otresali dnevnih skrbi, spremenili okolico ali vsaj način življenja. To je potrebno, da si nabereemo nekaj zdravja in svežih moči.

V nekaterih podjetjih pa nameravajo — kakor je že večletna navada — oditi na kolektivni dopust. V tem času bo delo v podjetju počivalo. Ponekod pravijo, da bodo kolektivni dopust izkoristili zato, da se bodo v tistih dneh lotili generalnega remonta.

Povprašali smo na Tajništvu za delo pri OLO Kranj, kaj sodijo glede smotrnosti takih kolektivnih dopustov. Zvedeli smo tole:

Kolektivni dopust za marsikatero podjetje ni priporočljiv. V nekaterih primerih je trditev podjetja, da bodo čas kolektivnega dopusta izkoristili za generalni remont, bolj ali manj le izgovor. S kolektivnim dopustom marsikje zapravijo čas, ki je za proizvodnjo, za doseganje proizvodnega plana, razmeroma zelo ugoden. Izkušnje iz prejšnjih let kažejo, da obseg proizvodnje raste pospešeno iz meseca v mesec. Tudi oskrba z električno energijo je v tem času običajno razmeroma ugodnejša. To povečevanje obsega proizvodnje pa je v nekaterih podjet-

jih pretrgano ravno s kolektivnim dopustom. Le-ta zaradi splošne počitniške psihoze slabo vpliva na delovno razpoloženje že nekaj dni prej in še nekaj dni po dopustu. Izpad proizvodnje, ki nastane zaradi kolektivnega dopusta, kolektiv kasneje s težavo nadomesti.

Organi delavskega upravljanja naj bi zato temeljito pretehtali, če je res smotno, da se odloči podjetje za kolektivni dopust. Trenutni interesi posameznika tudi v teh primerih ne smejo potisniti v ozadje splošnih gospodarskih koristi.

M. Z.

»LJUBLJANA« PRVAK

Kranj, 23. junija. Danes in včeraj je bilo na košarkarskem igrišču Triglava ob Golniški cesti republiško mladinsko prvenstvo v košarki, ki so se ga udeležile ekipe: Ljubljana, Olimpija, Odred in Svoboda iz Ljubljane, Maribor in Branik iz Maribora, Celje, Medvode in Triglav. Ekipe celjskih košarkarjev se je prijavila vodstvu tekmovanja naknadno, medtem ko se najavljena ekipa Domžal tekmovalca iz neznanih vzrokov ni udeležila. Tekmovanje je bilo zelo zanimivo, saj smo na igrišču Triglava videli elito slovenske mladinske košarke, ki pa z izjemo Ljubljane, Olimpije, Odreda in Branika ni pokazala kdo ve kako kvalitetne košarke. Sistem tekmovalca je bil precej zapleten in ne moremo trditi, da je bil najboljša fešitev za čim krajše tekmovalca. V soboto so se pomerili nasprotniki po skupinah, ki so jih izžrebali v soboto dopoldne. Triglav je imel pri žrebu precej smole, saj je tekmoval v najtežji skupini in zato tudi njegov plasman ni realen. Tekmovalca po skupinah so bila zaključena že v soboto dopoldne in so se takoj formirale nove skupine, in sicer prva, v

kateri so se borili Ljubljana, Olimpija in Branik, za plasman od prvega do tretjega mesta, drugo so sestavljali mladinci Celje, Odreda in Maribora, v tretji pa so tekmovali za plasman od sedmega do devetega mesta Triglav, Svoboda in Medvode.

Mladinci Triglava kljub temu da niso prikazali prav nič posebnega, razen v tekmi proti Mariboru, gotovo zaslužijo višji plasman od sedmega mesta. Košarkarji Maribora so veljali za favorite, saj so v otvoritveni tekmi prvenstva v zelo lepi in hitri igri premagali mestnega rivala Branik. Ko jih je Triglav v soboto popoldne porazil, smo vsi pričakovali, da se bo plasi-ral vsaj na peto mesto, vendar mu je to visoki poraz v igri z Branikom, to preprečil. Tudi v nedeljski tekmi proti Svobodi niso pokazali boljše igre in so se ves prvi polčas trudili, da so obdržali vodstvo, ob koncu pa so le z nekoliko hitrejšo in spretnjšo igro nadigrali mlade košarkarje Svobode in zmagali.

V nedeljo je bilo še precej zanimivih borb med katerimi je bila tudi tekma med Ljubljano in Olimpijo, ki je odločala o prvaku. Lanski prvak Olimpija je

(Nadaljevanje na 3. strani)

GLASLO GORENJSKE

GLASLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO X. — ST. 49 — CENA DIN 10.—

Kranj, 24. junija 1957

Obsežna problematika, PREMALO UKREPANJA

OLO Kranj je razpravljalo o poročilu Sveta za delo

Na petkovi seji OLO Kranj, na kateri je bila pomembna zlasti razprava o problematiki, ki jo je v zajetnem poročilu zbral Svet za delo, smo opazili tudi predsednika Okrajnega odbora SZDL Franca Popita, republiškega poslanca dr. Miha Potočnika ter republiškega sekretarja za delo dr. Marjana Dularja. Problematika tega področja je vzpodbudila k plodni razpravi številne odbornike Zbora proizvajalcev, medtem ko iz Okrajnega zbora ni nihče posegel v debato. Mar naj si to razlagamo kot značilen znak, da ljudski odbori še niso dovolj posegli na to pomembno področje, ki spada, ko hruška in pecelj, skupaj k proizvodnosti in gospodarstvu sploh?

Iz uvodnih besed predsednika Sveta za delo pri OLO tov. Andreja Verbiča, povzemamo, da je Svet doslej utegnil obravnavati le problematiko v industriji, v drugih gospodarskih panogah (kmetijstvo, obrt, trgovina, gostinstvo itd.) pa še ne. Glavni namen tega dela je pomagati k povečevanju proizvodnosti in proizvodnje s primernimi ukrepi glede organizacije dela, vzgoje kadrov, problemov, ki vplivajo na razpoloženje zaposlenih itd.

Organizacija dela v podjetjih še ni dovolj napredovala, zlasti v manjših podjetjih. Težko bi govorili o solidni evidenci, pripravi dela in podobnem. V zadnjem času pa nekatera podjetja slepo kopirajo organizacijske metode drugih podjetij, ne da bi stvari prilagodili svojim potrebam in perspektivam. Nerazčiščeni so ponekod pojmi upravljanja in vodenja v podjetju; tak primer je tudi v jeseniški Železarni, kjer še ni razjasnjeno vprašanje grup-

nih delavskih svetov, njihovih pooblastil itd. Podobno si ponekod niso povsem na jasnem glede vloge in pristojnosti raznih komisij in strokovnih kolegijev.

Podjetja so se sicer lotila popisa in opisa delovnih mest, vendar je tu in tam zaslediti težnje, da bi na ta način dosegli predvsem višje tarifne postavke, ne pa to, da bi s tem razjasnili vrsto vprašanj glede organizacije dela, kar bi seveda potem vplivalo tudi na proizvodnost in hkrati na zaslužek ljudi.

Glede vzgoje kadra smo storili še začetne korake z nekaterimi novimi metodami proučevanja (PIV itd.). Nekaterim podjetjem pa še ni prešlo v kri in meso spoznanje, da vzgoja ni enkratni ukrep, marveč stalna nujna skrb. Zanimarjamo tudi vzgojo vodilnega kadra v podjetjih. Le nekaj direktorjev je bilo v tečajih. Mnogi direktorji nimajo še ustrezne strokovne in splošne izobrazbe. Često se postavlja za direktorje ljudi brez zadostne usposobljenosti in izkušenj. Premalo vzgajamo mlajše kadre, ki naj bi jih sistematično pripravljali za vodilne položaje v podjetjih.

Pri vzgajanju industrijskega naraščaja ugotavljamo, da so posamezne industrijske šole odtrgane od industrije. Vzgojo tega kadra prepustimo edinole prosvetnim delavcem. Industrija skoraj ne postavlja zahtev po ustreznejšem profilu kadra, ki naj prihaja iz teh šol. Zanimivo je, da v podjetjih ne razpravljajo o šolski reformi, ki naj bi pripomogla do ustreznih šolskih programov tudi v strokovnem šolstvu. Nujno pa je, da se

lotijo podjetja sestavljanja perspektivnih planov glede potreb po kadru in njegovi vzgoji.

Na področju skrbi za človeka je bilo sicer nekaj storjeno, v glavnem glede počitniških domov, letovanj, nekateri drugi problemi pa še čakajo rešitev. Prevoz ljudi na delo in z dela ureja vsako podjetje zase, kar bi bilo boljše organizirati skupno, v okviru občin. Urejanje menz in dajanje toplih obrokov je šele na začetku. S tem v zvezi kaže tudi proučiti, kako urediti odmore med delom.

Obratne ambulante naj bi se še bolj ukvarjale s preventivno zdravstveno službo. Vodstva podjetij imajo premalo stikov z obratnimi zdravniki, ki bi, denimo, lahko pripomogli tudi k ustrezniji analitični oceni delovnih mest.

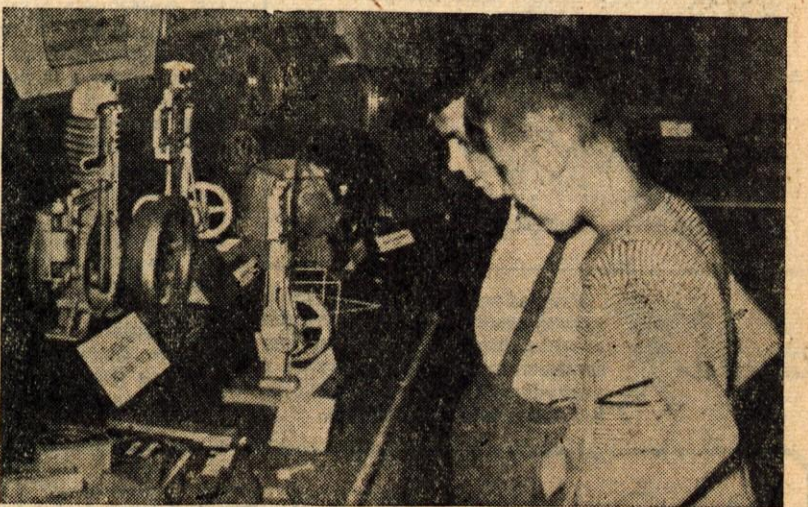
O nezaposlenosti v našem okraju skoraj ne moremo govoriti. Vendar bi le kazalo misliti na kaka javna dela, pri katerih bi zaposlili ljudi, ki čakajo na delo. Hkrati se je treba lotiti pre-kvalifikacije nekaterih ljudi, saj ima Zavod za socialno zavarovanje v ta namen še neizkoriščenih okrog 30 milijonov dinarjev.

Ob koncu je tov. Andrej Verbič opozoril na to, da je treba svete za delo pri občinskih ljudskih odborih hitreje usposabljeti, da bodo lahko prevzemali opravljanje svojih nalog.

V razpravi se je oglasil tudi republiški sekretar za delo dr. Marjan Dular. Govoril je zlasti o izpopolnjevanju (Nadaljevanje na 2. strani)

Razstava POT V POKLICE je vzbudila živahno zanimanje med mladino

naš razgovor

Pravico do podpore imajo samo socialno ogroženi

Občinski ljudski odbor Kranj je na seji dne 20. junija sprejel Odlok o socialnih podporah. Zanimalo nas je, če so s tem nastale pri podeljevanju podpor kake bistvene spremembe, pa smo povabili na razgovor predsednika Sveta za socialno varstvo »Merila za upravičenost podpor, ki so določena v Odloku, je svet upošteval že najmanj leto dni. Socialno podporo morejo prejemati le socialno ogroženi ljudje. Te podpore so stalne ali začasne in enkratne,« je pojasnil tov. Hribar.

»Kdo je upravičen do stalne podpore in koliko teh podpirancev je v kranjski občini?»

»Delanezmožni in nepreskrbljeni ljudje in pa tisti, ki živijo skupaj s svojci, če povprečni mesečni dohodek na osebo ne presega 3000 dinarjev. Enkrat letno jim damo še izredno podporo za nabavo ožimnice. Nadalje dobijo stalno podporo tudi tisti, ki žive v domovih onemoglih in drugih ustanovah. Letos je stalnih podpor manj, ker je Svet že konec lanskega leta ukinil podpore vsem, ki posedujejo nepremičnine. Le-ti lahko dobijo namesto podpore posojilo proti vknjižbi. Trenutno podpiramo (po podatkih za maj) 160 odraslih, ki prejemajo na me-

sec povprečno po 2.103 dinarje, in 321 mladoletnikov (socialno ogroženi dijaki, otroci padlih borec ipd.) s povprečno mesečno podporo 1280 dinarjev. Razen tega imamo v reži 30 otrok, za katere plačujemo približno po 2900 dinarjev na mesec. Mesečna oskrbnina za 51 odraslih v domovih nas stane okoli 295.000 dinarjev. Mladoletnikov je v zavodih 61, povprečna mesečna oskrbnina za posameznika pa znaša 8013 dinarjev.«

»Kakšno vsoto imate določeno za stalne podpore v občinskem proračunu?»

»12.400.000 dinarjev.«

»Ali vam to zadostuje za najnujnejše potrebe?»

»Doslej smo črpali mesečno približno 1.000.000.«

»Kakšne izdatke ima še socialno varstvo?»

»Letni prispevek za mlečne kuhinje, ki so bile na našo pobudo ustanovljene na vseh šolah, znaša 2.200.000 dinarjev. Nadalje smo letos namenili 2 milijona dinarjev za počitniške kolonije zdravstveno ogroženih otrok. Čakalnica za matere in otroke na železniški postaji v Kranju pa nas stane letno 344.000 dinarjev,« je zaključil tov. Hribar.

-ev

V soboto popoldne je bila v Kranju odprta razstava »Pot v poklice«. Otvoril jo je in o njenem pomenu spregovoril sekretar republiškega Sekretariata za delo LRS ing. Marijan Dular. Otvoritve so se udeležili številni zastopniki gospodarskega življenja Gorenjske. Za razstavo je veliko zanimanja, zlasti med mladino.

MIMI MALENŠEK KUNIC **VIGENCI** ROMAN 49

Hetori je zagodrnjal, da je Johan v resnici bedak, ki nima para daleč naokoli. Povsod začne zdrabo! Ampak Kamnogoričanom bi tudi ne bilo treba privleči tiste slamnate neveste, taka stvar vsakega razjezi.

„To je njihova stvar,“ je menil Dominik.

„Ali ti nisi več Kamnogoričan?“

„Kakor vzameš. Zdaj sem Kropar.“

Hetori se je zasmejal. „Potem te bomo sprejeli med fante. Boš plačal fantovščino?“

„Prav dosti mi je do takih neumnosti,“ je odvrnil Dominik.

„Saj, ti se šteješ med mojstre,“ je zajedljivo menil Hetori.

Zbadala sta se, naposled je Dominik odnehal. Ni mu bilo do prerekanja z lepim, lahkomišelnim fantom, razen tega se je domislil, da bi od njega mogel kaj več izvedeti o tistem velikem naročilu, ki ga bo baje dobil Špan. Napeljal je besedo na razpis. Hetori je zamahnil z roko.

„Špan naj kar ima svoje naročilo, pri takem delu se ne zasluži veliko. Družbe preveč gledajo na svoj dobiček. Sicer sem pa tudi jaz mislil, da bi se ponudil družbi. Si bral, da iščejo hrastovino? Rad bi šel nakupovat. Pri nakupovanju nekaj zaslužiš, s kovačijo dandanes tako ni nič več. In med ljudi prideš, svet vidiš. Jaz sem Kropo že do grla sit.“

„Ali si se že ponudil?“

„Ne, saj bi bilo tako vse zaman. Stari bi me ne pustil zdoma.“

„Tako?“

„Tako. Stari bi me rad za vse življenje prikoval na svoje vigece, toda meni ni do njih. Najraje bi šel po svetu.“

Dominik ga je gledal z mešanico sočutja in zaničevanja. Kaj si takle fante neki misli? Nikoli še ni držal kladiva v rokah, čas si preganja po gostilnah in lovska dvocevka mu je opravičilo, da se lahko po ves dan potika okrog. Dominik je motno slutil, da prihaja Hetori iz nekega sveta, ki že umira. Pravzaprav — ali niso vsi kroparski kovači podobni Hetoriju? Vsi, tudi tisti, ki po ves dan prebijajo zraven svojih nakoval in trdo delajo! Nobeden teh ljudi ne čuti, da so se preživeli, da je njihov čas minil. Globočnik ali Špan, to je nekaj drugega. Dominik ju je spoštoval, čeprav ju je hkrati sovražil. Bila sta edina moža, ki se nistra ustrašila ničesar in sta znala zgrabiti stvar na pravem koncu.

Dominik sam doslej še nikoli ni razmišljal o teh stvareh. Ko je gledal Hetorija, se je prvič zavedel, da je sam drugega kova. Obenem je začutil, da sme biti do teh lenobnih, brezskrbnih ljudi, ki se ne zgamejo niti tedaj, ko jim že voda zaliva grlo, brezobziren. Njegove misli so bile v tesni zvezi z načrti, ki jih je koval popoldne in zato je skoro nesramno vsiljivo spraševal Hetorija o vseh podrobnosti, ki so bile v zvezi z razpisom. Izvedel je, kje je sedež družbe, Hetori mu je tudi povedal, da je centrala na Dunaju, v Gradcu pa samo podružnica in mu namignil, da se da marsikaj doseči, če le človek zna pritisniti agente na pravo žilico.

„Trebja je mazati, fant moj, drugače kolesa ne tečejo gladko. Špan to zna, zato bo spravil naročilo,“ je rekel in pomežiknil.

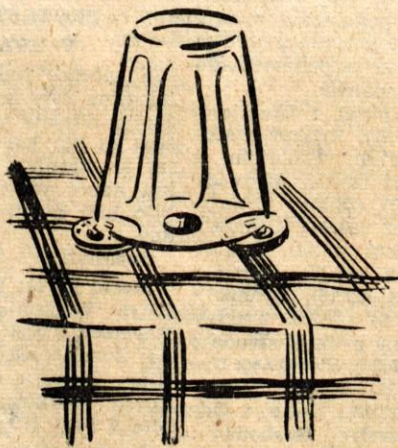
Naposled se je naveličal pripovedovati o vseh teh dolgočasnih stvareh in je speljal pomenek nazaj na lov, od lova pa na dekleta. Dominik se mu je smejal, zdelo se mu je, da je izvedel dovolj in napol je že sklenil, da se bo odpeljal v Gradec in poskusil srečo. Če uspe, bo na konju, če se mu ne posreči, bo izgubil samo voznino. Delati tako ne more, ker ima ranjeno roko.

ATOMSKA BOMBA NAD HIROŠIMO je naslov japonskega filma, ki ga bomo v kratkem gledali. V teh dneh, ko ves svet protestira proti nadaljevanju poskusnih eksplozij atomskih bomb, ko se drug za drugim vrstijo pozivi državnikov, znanstvenikov, atomskega orožja, je ta film še zlasti zdravnikov, delavskih sindikalnih organizacij po vsem svetu, ki zahtevajo me, mesta, v katerem je v enem sa-prenehanju poskusov in prepoved mem trenutku umrlo 247.000 ljudi.

NOVEC, KI SAM POTUJE

Potrebujemo kozarec in pet novcev, ki ne smejo biti prelahki. Kozarec obrnemo in ga postavimo na mizo s hrapavo površino, najboljši je platnen prt, tako, da je na vsako stran oprt na dva novca. Peti novce, ki naj bo

manjši, položimo v sredino pod kozarec. Kako bi dobili novce, ne da bi vzdignili kozarec? Pripomočkov, kot so palčke, igle in podobno, ne smemo uporabljati.

Umetnija se bo posrečila, če z nohtom prt pred srednjim novcem tako dolgo praskate, da bo novce sam pripotoval k vam izpod kozarca.

M. S.

ZGODOVINSKE IN DRUGE VARNOSTNE Z GORENJSKE

H Goričam spadata zaselka Malijevo brdo in Vevarji, ki ležita na vzhodu proti Glavniku, v njeno sososko pa južno ležeči vasi Letenice in Kamnik z zaselkom Za vodo. Nad Goričami ležita pod Zaloško goro Srednja vas in Zalag z zaselkom Svarje.

V Zaloški gori izvira vse polno studencev, ki so dobili imena večidel po vaseh, skozi katere tečejo. Založnik, v katerega se zlivajo studenci iz Zaloške gore, se združuje v Goričah s potokom Staničev, ki dovaja vodo z Vevarij, z Novakov in iz Glavnika ter se pod skupnim imenom Sevnik ali Goričica izliva v Kokricno.

Jugozahodno od Letenic se je svoje dni nahajala votlina Veliki Pekel. Pripovedujejo, da je bila jama dostopna daleč v podzemlje, njeni rovi pa zvezani z Zadraško jamo. Skale v jami so se pozneje sesule, tako da je danes vidna le tesna odprtina, iz katere izvira studenec. Na desno od tod je Srednji Pekel in za njim Mali Pekel, na levi pa kakih 20 m visok, z bori obraščeni holmec na Gradišču. To ime, z mahom poraščene razvaline

nekdanjega zidovja in kmet Gradiščar v podnožju holma spominjajo najbrž na predzgodovinsko naselbino.

Zgodovina navaja leta 1221 nekega Valterja iz Gorič, dočim se vas sama omenja prvič leta 1376. Takrat je podaril Martin Farlon minoritskemu samostanu v Ljubljani vinograd v Goričah. Pred 600 leti je po prisojnih gričih pod Zaloško goro uspevala trta, o čemur še danes pričča ledinsko ime V vinogradu. Zupna cerkev sv. Andreja se prvič omenja 1376, spadala pa je tedaj pod nakelsko faro. Vaščani so zaradi oddaljenosti in ne posebno varne poti skozi Udin boršt stremeli po lastni fari. Leta 1568 je dobila cerkev pokopališče in 1689 začasne dušne pastirje, katere je pošiljal vikarij iz Nakla. Ker se vikarij ni držal tega, kar je bilo od nekdanjih navadi ter od vizitatorja Siksta Carcannusa potrjeno, so Goričani po daljših tožbah dosegli 1786 lokalno, 1876 pa župnijsko, katero so imeli že za časa francoske okupacije. Sedanja cerkev so zgradili 1812 in ima tipično opravo 19. stoletja.

TOMOVE PRIGODE

PRIPREDIL: IVAN ABRAM

RISBE: MILAN BATISTA

85.

Zdaj je splav plul mimo oddaljenega mesteca na onem bregu reke. Nekaj brlečih luči je kazalo, kje leži. Mesto je spalo mirno onkraj široke vodne planjave in niti ni slutilo pretresljivih dogodkov, katerim smo pravkar pričali. »Črni maščevalca« je imel še vedno prekrizane roke in močno si je želel, da bi ga vsaj zdaj videla Becky. Prav gotovo bi ji postal zopet všeč...

86.

Okrog dveh ponoči je pristal splav kakih stopetdeset metrov nad zgornjim koncem otoka. Dečki so bredli sem in tja po vodi, dokler niso spravili svojega tovora na varno. K majhnemu splavu je sodilo tudi jadro, ki so ga razpeli kot šotor med grmovjem, da so bile njihove zaloge pod streho. Sami pa so sklenili, da bodo spali ob lepem vremenu pod milim nebom, ker se pač tako spodobi piratom.

87.

Zanetili so ogenj ob koncu velikega hloda, ki je ležal kakih dvajset ali trideset korakov daleč v mračni globini gozda. Potem so si sprazžili nekaj slanin v pekaču. Porabili so skoraj polovico krušne zaloge, ki so jo prinesli s seboj. — Tako imenitno se jim je zdelo gostiti se v gozdu neraziskanega in nenaseljenega otoka, daleč od človeških bivališč. Rekli so, da se ne bodo nikdar več povrnili v civilizacijo.

88.

Ko so pospravili zadnji košček slanin in požvečili zadnji obrok kruha, so se »Črni maščevalca«, »Rdečeroki« in »Strah morja«, že precej utrujeni zleknilli v travo. »Ali nam ni lepo,« je dejal Joe. — »Kaj bi neki rekli fantje, če bi nas lahko videli,« je pripomnil Tom. »Za svojo osebo,« je dejal Finn, »si ne želim nič boljšega.« Pospali so kar okoli tlečega tabornega ognja.